

การพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้ เก่งดี มีสุข

โรงเรียนบ้านท่าไทร อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

๑. บทสรุป

การพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้ เก่งดี มีสุข เป็นนวัตกรรมที่มุ่งสร้างคนดีให้บ้านเมือง มุ่งพัฒนาความรู้ ควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และความพอเพียงแก่นักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้น สืบเนื่องจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนในปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า นักเรียน และครูยังขาดคุณธรรมในด้านดังกล่าว เป็นพฤติกรรมเชิงลบที่ต้องแก้ไขเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้ เก่งดี มีสุข โดยใช้กระบวนการทำงานเชิงระบบให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษามีส่วนร่วมดำเนินการ จากการดำเนินการในกลุ่มเล็กๆ เป็นกลุ่มห้องเรียน กลุ่มช่วงชั้น กลุ่มใหญ่ทั้งโรงเรียน ใช้กระบวนการที่หลากหลาย ได้แก่ การจัดทำโครงการคุณธรรม การจัดค่ายคุณธรรม ต้นกล้าความดี กิจกรรมระฆังสติ กิจกรรมตลาดนัดคุณธรรม กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมจากวิทยากรภายนอก การสอบธรรมศึกษา การแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านคุณธรรมและการสร้างชิ้นงานจากโครงการกระบวนการพัฒนาคุณธรรมต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนาน ๓ ปีการศึกษาจนสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมจากเชิงลบให้เป็นพฤติกรรมเชิงบวกตามเป้าหมายที่ต้องการได้ทั้ง ๔ ด้าน ซึ่งเมื่อนักเรียนมีคุณธรรมเพียบพร้อมแล้ว ก็พร้อมจะรับความรู้ รับสิ่งดีๆ จากครู จากพ่อแม่ ครูเมื่อมีคุณธรรม จริยธรรมแล้ว ก็พร้อมจะทำหน้าที่การเป็นครูให้สมบูรณ์แบบบนพื้นฐานของความดีงาม ความถูกต้อง ตามกฎ ระเบียบ กฎหมายที่วางไว้ได้

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมส่งผลให้นักเรียนมีคุณธรรมสูงขึ้นร้อยละ ๘๐ ในทุกด้านไม่ว่าด้านวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น เดินแถวเป็นระเบียบ รongเท้าหายน้อยลง ด้านความพอเพียง รู้จักปิดน้ำปิดไฟเมื่อเลิกใช้สามารถนำขยะมารีไซเคิลเป็นของใช้ต่างๆ ด้านความรับผิดชอบ มีความตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำความสะอาดเขตรับผิดชอบด้วยจิตอาสา ความซื่อสัตย์ ทำการบ้านด้วยตนเอง ไม่นำของคนอื่นมาเป็นของตนเอง มีสมาธิในการเรียน การทำกิจกรรม อารมณ์สงบนิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมส่งผลให้ครูร้อยละ ๘๕ ปฏิบัติราชการโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้ไม่มีประวัติเสื่อมเสียทางราชการ ไม่ถูกลงโทษทางวินัย มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ทั้งงานการสอนและงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น เข้าห้องสอนตรงตามเวลา ไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้งเด็ก ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักนักเรียน

รายบุคคล การคัดกรอง การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริม และการส่งต่อ ทำอย่างสม่ำเสมอ และทั่วถึงทุกคน มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนในการควบคุมดูแลนักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธงและทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ส่งผลให้โรงเรียนสะอาด น่าอยู่ขึ้น ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูมากขึ้น

การพัฒนาคุณธรรมใช้กระบวนการพัฒนาเชิงระบบ ซึ่งพัฒนานักเรียน ครูและผู้บริหารสถานศึกษาไปพร้อมๆกันอย่างสมดุล ไม่ใช่เจาะจงเพียงด้านใดด้านหนึ่ง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดพลัง เกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณธรรมไปด้วยกัน ส่งผลให้การจัดการศึกษาก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพราะทั้ง ๓ ส่วนถือเป็นฟันเฟืองที่มีความสำคัญเท่าเทียมกันที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ หากส่วนใดส่วนหนึ่งการพัฒนาการศึกษาจะขาดสมดุล เกิดการหยุดนิ่ง ไม่พัฒนา เมื่อครูและผู้บริหารสถานศึกษาทำงานร่วมกันได้ดี มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้เกิดบรรยากาศของการร่วมมือกันในการทำงานและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

การพัฒนาคุณธรรมน้อมนำต้นกล้าทำไทรให้เก่งดี มีสุข ดำเนินการร่วมกันโดยผ่านกระบวนการคิดเชิงระบบ โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ความดี ความงามจากการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจกรรมด้วยความภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยให้ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลง ส่งเสริมการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เพิ่มขึ้น การเรียนรู้แบบโครงการเป็นการฝึกกระบวนการคิด แก้ปัญหาจากสาเหตุ ฝึกคิดหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล แก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมกับเพื่อนๆ ซึ่งทักษะการสังเกต การคิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ การแก้ปัญหาด้วยเหตุผลเหล่านี้จะเป็นทักษะที่ดีเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ เป็นพื้นฐานในการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป

การพัฒนาคุณธรรมใช้งบประมาณในการดำเนินการน้อยแต่เกิดประโยชน์คุ้มค่า เป็นการประหยัดงบประมาณของทางราชการเป็นอย่างมาก และพฤติกรรมเชิงบวกที่เกิดกับนักเรียนไม่สามารถประเมินค่าเป็นเงินทองได้เพราะคุณค่า เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น และการพัฒนาคุณธรรมโรงเรียนทุกโรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดยไม่มีข้อจำกัดในด้านประเภท สังกัด ศาสนาหรือขนาดของโรงเรียน

การพัฒนาคุณธรรมต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดผล เพราะการพัฒนาคุณธรรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการบ่มเพาะพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกให้เกิดเป็นนิสัยที่ดีงาม และขยายผลต่อคนรอบข้าง ครอบครัว ชุมชน ระยะเวลาในการบ่มเพาะให้เกิดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกแต่ละด้าน แต่ละโรงเรียน

แต่ละสถานที่อาจจะใช้เวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของบุคลากรในองค์กร ความร่วมมือและบริบทของแต่ละโรงเรียน

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมส่งผลให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ เช่น เกิดขึ้นงานวัสดุสร้างสรรค์จากขยะจากการทำโครงการ นักเรียนมีเงินออมจากโครงการออกดอกออกผล มีทักษะอาชีพ ทักษะการขาย การทำบัญชี รายรับรายจ่ายที่เกิดจากกิจกรรมตลาดนัดคุณธรรม โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ร่มรื่น เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่เรียนมากขึ้น บริเวณโรงเรียนมีความสะอาด อาคารเรียนและสถานที่ต่างๆมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการพัฒนาคุณธรรม ส่งผลให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆและชุมชนต้นตัวที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

๒. ความเป็นมาและความสำคัญ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศนั้น ปัจจัยที่ถือว่าสำคัญมากคือ ทรัพยากรมนุษย์ และกระบวนการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ ที่สำคัญที่สุด คือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นการสร้างองค์ความรู้ แบบยั่งยืน ประเทศชาติจะพัฒนาให้มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การเมืองไม่ได้เลยถ้าหากประชาชนในประเทศขาดการพัฒนาทางการศึกษา การศึกษามุ่งพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ให้มีสุขภาพดีทั้งทางกายและทางใจ มุ่งพัฒนา ครอบครัวให้มีความรักและอบอุ่น มุ่งสร้างกำลังความเข้มแข็งของชุมชน ให้ร่วมผนึกเป็นปึกแผ่น พึ่งตนเองได้ การศึกษาที่จะเสริมสร้าง ความมั่นคง และก้าวหน้า ให้แก่ประเทศนั้นจะต้องเป็นการศึกษาที่มี ความรู้คู่คุณธรรม ทั้งนี้ เพราะในปัจจุบันกระแสของวัตถุนิยม ได้เข้ามาครอบงำวิถีชีวิตที่เรียบง่ายของคน ไทย การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขเริ่มเปลี่ยนแปลงไป เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกัน ส่งผลให้คนในสังคมไทยเห็นแก่ตัว คุณธรรม จริยธรรม เสื่อมทรามลงอย่างน่าวิตก นับว่าเป็น อันตรายอย่างยิ่ง ซึ่งตามความเป็นจริง ในโลกแห่งการแข่งขันกันทางปัญญาเพื่อความอยู่รอดในสังคมโลกนั้น จำเป็นต้องสร้างเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง ทางด้าน สติปัญญา ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม ประเทศชาติจึงจะสามารถอยู่รอดและมีความสงบสุขได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 เป็นจุดเริ่มต้นในการปฏิรูปการจัดการศึกษาแห่งชาติ มีความมุ่งหมายเพื่อการ จัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2545, หน้า 5) จะเห็นว่าภารกิจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็น ภารกิจที่สำคัญเร่งด่วนของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะคนในสังคมปัจจุบัน พยายามเรียกร้อย และถามถึงคุณธรรมของคนไทยในด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นอย่างมาก

ซึ่งปัญหาด้าน คุณธรรม จริยธรรม เกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา เพิ่มความหนักใจให้แก่ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียน เป็นอย่างมาก เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต

โรงเรียนบ้านท่าไทรตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ ๒ – ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวนครูและบุคลากรทั้งหมด ๑๖ คน นักเรียนจำนวน ๒๓๐ คน นักเรียนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๘๐ และนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ ๒๐ โรงเรียนมีครูและบุคลากรเพียงพอ มีงบประมาณเพียงพอ มีอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอ ในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมา โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้าน RT ,NT และ O-NET ในระดับดีเป็นที่น่าพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนนักเรียนคงที่ไม่มีย้อตราลดน้อยลง โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการที่ดีแต่ในด้านคุณธรรม ความมีวินัย ของเด็กและครูมีจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุง เนื่องจากในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมาสภาพบุคลากรของโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ครูอาวุโสที่มีวินัย มีคุณธรรมความรับผิดชอบ และมีประสบการณ์ในการฝึกระเบียบวินัยที่ดีให้แก่เด็กเริ่มทยอยเกษียณอายุราชการ มีครูรุ่นใหม่ที่ขาดประสบการณ์เข้ามาแทนที่ ทำให้ยังขาดความมีวินัย ความรับผิดชอบ และขาดการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมแก่เด็ก ซึ่งคุณธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็กและครู เพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ควบคู่กับความรู้ด้านวิชาการ และเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันให้สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมอย่างสงบสุข โรงเรียนบ้านท่าไทรจึงได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าท่าไทรให้แก่นักเรียน ดี มี สุข เพื่อสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาความรู้ควบคู่คุณธรรม พัฒนาให้เด็กมีคุณลักษณะแก่นักเรียน ดี มี สุข ครอบคลุมทุกด้านอย่างสมดุล เพราะเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ และคุณธรรม เพื่อการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ เป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต และความพอเพียงแก่นักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาให้สูงขึ้นและพัฒนาควบคู่กันเป็นกระบวนการที่เป็นระบบทุกภาคส่วน

๓.๒ เพื่อพัฒนาโครงการคุณธรรมด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สุจริต และความพอเพียงของนักเรียน ของครู และของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ดำเนินการสอดคล้องสัมพันธ์กันสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

๓.๓ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข มีความเก่ง ความมุ่งมั่น พยายาม กระตือรือร้น รู้จักปรับตัว สามารถคิดหาทางแก้ไขปัญหา ในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ และมีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีความดี ในด้านการรู้จักอารมณ์ตนเอง ใฝ่ใจและเข้าใจอารมณ์คนอื่น การยอมรับถูก-ผิด มีความสุข มีความพอใจ ภูมิใจในตนเอง มีความร่าเริงเบิกบาน การรู้จักหากิจกรรมเพื่อฟื้นฟูกำลังใจตนเองและผู้อื่นได้มีความมั่นคงในจิตใจ ซึ่งหาก

๓.๔ เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม

๔. กระบวนการพัฒนาผลงานหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม

๑. สภาพปัญหาก่อนการพัฒนา

ก่อนจะมีการดำเนินการพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าท่าไทโรให้เก่ง ดี มี สุข จนประสบผลสำเร็จนั้น โรงเรียนมีสภาพพฤติกรรมของผู้เรียนและพฤติกรรมของครูที่เป็นเชิงลบมาก่อน

พฤติกรรมของผู้เรียน สรุปได้ดังนี้

๑. ผู้เรียนขาดระเบียบวินัย ผู้เรียนจำนวนร้อยละ ๓.๔ มาโรงเรียนสาย ซึ่งจะมาถึงโรงเรียนประมาณเวลา ๐๘.๓๐ น. ทำให้ไม่ได้ทำกิจกรรมช่วงเช้าร่วมกับเพื่อนๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำความสะอาดในเขตที่รับผิดชอบ การเข้าแถวเคารพธงชาติ นอกจากนี้ผู้เรียนขาดวินัยในการเดินแถว เข้าแถวให้เป็นระเบียบในการส่งงาน การเดินแถวไปเรียนยังห้องต่างๆ การเข้าแถวรับอาหาร ซื่ออาหารและทำกิจกรรมอื่นๆ

๒. ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบ ซึ่งผู้เรียนร้อยละ ๒๒ ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการเก็บขยะบริเวณที่รับผิดชอบ การแปรงฟันหลังรับประทานอาหารเที่ยงต้องมีครูคอยควบคุมดูแล ส่งงานไม่ตรงเวลา ขาดความรับผิดชอบในการตัดผมสั้นให้เป็นไปตามกำหนดการตรวจผมทุกวันจันทร์แรกของเดือน

๓. ผู้เรียนไม่มีความซื่อสัตย์ ลอกการบ้านเพื่อนบ่อยครั้งจนเคยชิน หยิบของใช้ผู้อื่นมาเป็นของตนเองโดยไม่ขออนุญาต พบเงินแล้วเก็บเป็นของตนเองโดยไม่คืนเจ้าของ

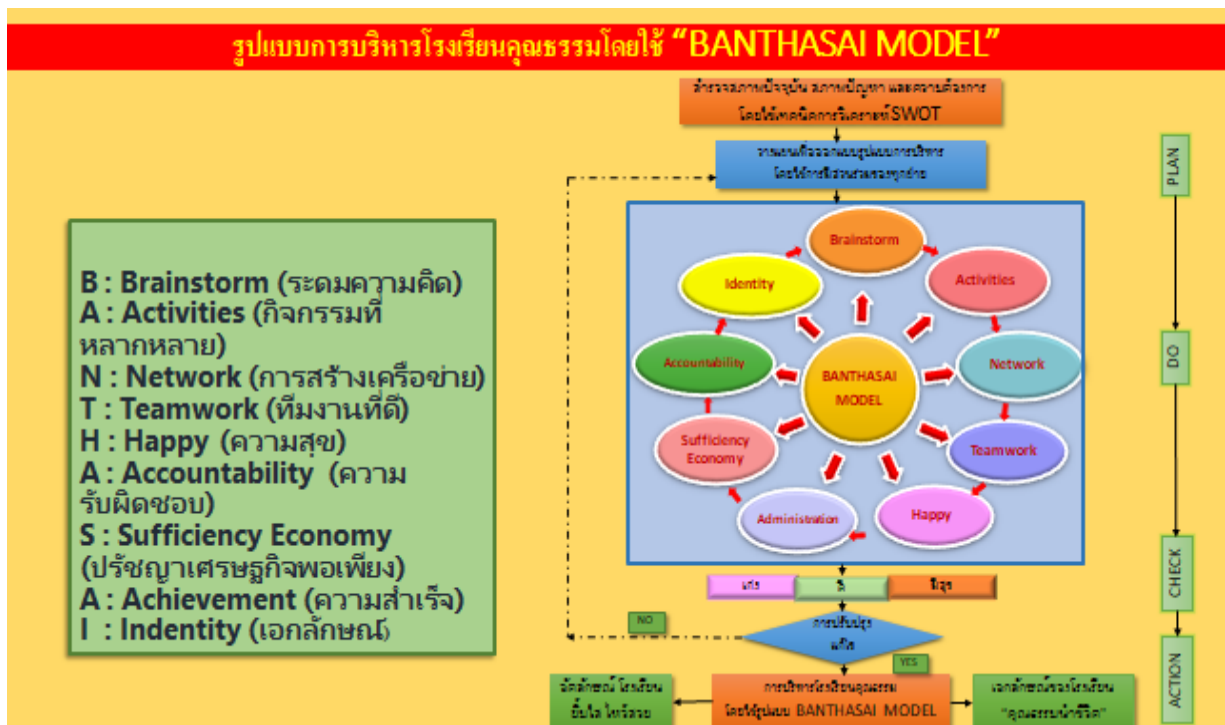
๔. ผู้เรียนไม่มีความพอเพียง เปิดใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้าอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักปิดอุปกรณ์ไฟฟ้าเมื่อเลิกใช้งาน ไม่รู้จักเลือกซื้ออาหารที่มีประโยชน์ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

พฤติกรรมของครู สรุปได้ดังนี้

๑. ครูขาดระเบียบวินัย ครูร้อยละ ๑๓ มาโรงเรียนสายซึ่งมาโรงเรียนประมาณ ๐๘.๑๐ น. ทำให้ไม่ได้ควบคุมดูแลผู้เรียนทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบในช่วงเช้า ไม่มีเวลาเตรียมการสอนนักเรียน
๒. ครูขาดความรับผิดชอบ ขาดความมุ่งมั่นตั้งใจในงานสอนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา
๓. ครูขาดความซื่อสัตย์ สุจริต เข้าสอนช้า ออกจากห้องก่อนเวลา ขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้ทั่วถึงทั้งเรื่องการเรียนรู้และความประพฤติ

จากสภาพปัญหาด้านนักเรียนและครูจะพบว่า มีปัญหาด้านคุณธรรมความประพฤติในสิ่งที่ดีงาม ในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งคุณธรรมเป็นสิ่งบ่งชี้คุณภาพด้านการเรียนและผลสัมฤทธิ์ หากครูและผู้เรียนมีคุณธรรมที่ดีจะส่งผลให้โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ความรู้จึงต้องควบคู่คุณธรรม เพื่อพัฒนาคนเก่งให้เป็นคนดีไปพร้อมๆกัน

๒. การออกแบบนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา

การพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำาไทรให้ เก่ง ดี มีสุข ใช้หลักการบริหารโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและ หลักการที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๓ ซึ่งมีรูปแบบการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การวางแผน (Plan) ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม

B : Brainstorm การระดมความคิดร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาทั่วไปของโรงเรียนและปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของครูและนักเรียน จากหลายภาคส่วน ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขเร่งด่วน การวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ กำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน ระยะเวลากำหนดผู้รับผิดชอบทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาพัฒนาคุณธรรมร่วมกัน

A : Activities กิจกรรมที่หลากหลาย ทุกฝ่ายร่วมกันกำหนดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมคุณธรรมที่ต้องการพัฒนา เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนและบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการ (Do) ประกอบด้วย ๕ กิจกรรม

N : Network การสร้างเครือข่าย การพัฒนาคุณธรรมต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงานภายนอก พระสงฆ์จากวัดต่างๆ วิทยากรภายนอกที่มีความสามารถด้านการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ สถานศึกษาต่างๆ

T : Teamwork การมีทีมงานที่ดี การพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนและของครูเป็นการพัฒนาคุณธรรมทั้งระบบ ต้องอาศัยทีมงานที่มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะขับเคลื่อนงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

H : Happy มีความสุข การทำงานอย่างมีความสุข ทั้งครู และผู้เรียนจะเกิดบรรยากาศการทำงานที่ดี มีเจตคติที่ดีต่อกิจการทำงาน ทุกคนเห็นคุณค่าในตนเอง คุณค่าของผู้อื่น คุณค่าในสิ่งที่ทำ มีสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน เคารพรุ่นพี่ ดูแลรุ่นน้อง ศรัทธาในสิ่งที่ทำพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตที่ตนเอง ได้รับ

A : Accountability ความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกและความรับผิดชอบในหน้าที่ โดยเอาใจใส่มุ่งมั่นให้ งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามเป้าหมาย ร่วมรับผิดชอบในภารกิจและเป้าหมายของโรงเรียน วางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติจนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รับรู้ วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ สภาพปัญหาและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก มีการวางแผนเตรียมรับสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม

S : Sufficiency Economy ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางโรงเรียนได้นำหลักความพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาคุณธรรมแก่ผู้เรียนและครู ซึ่งมุ่งให้ทุกคนสามารถพึ่งพาตัวเองได้ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดและประหยัดการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง โดยตั้งอยู่บน **หลัก**สำคัญสามประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีรวมถึงการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น จนเกิดความยั่งยืน

ขั้นตอนที่ ๓ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check) ประกอบด้วย ๒ กิจกรรม เป็นการตรวจสอบความสำเร็จตามแผนงานที่วางไว้

A : Achievement ความสำเร็จ เป้าหมายความสำเร็จเบื้องต้นของการพัฒนาคุณธรรมก็เพื่อให้ผู้เรียนและครูมีคุณธรรมที่ยั่งยืนในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ แต่เป้าหมายความสำเร็จที่สูงสุดและยั่งยืน คือ ต้องการให้ผู้เรียน เก่ง ดี และมีสุข

เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และ แสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

มีความสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ภูมิใจในตนเอง พึงพอใจใน ชีวิต และมีความสงบทางใจ

I : Identity เอกลักษณ์ การพัฒนางาน พัฒนาคุณธรรมอย่างต่อเนื่องจนเป็นเอกลักษณ์ “คุณธรรมนำชีวิต” ที่โดดเด่นของโรงเรียน เป็นผลผลิตของผู้เรียนและครูที่มีพฤติกรรมเหมือนกัน แนวเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความแตกต่างจากโรงเรียนอื่น

ขั้นตอนที่ ๔ การปรับปรุงแก้ไข (Action) การดำเนินการเพื่อปรับปรุงแก้ไข ในส่วนที่มีปัญหา หรือไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้เพื่อสะท้อนปัญหาทั้งหมดจากข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่างๆและคำติชม ซึ่งจะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้เห็นจุดเด่นจุดด้อยของแผนงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงานและกระบวนการดำเนินงาน แก้ไขจุดอ่อนพัฒนาจุดแข็ง โดยใช้หลักการวิจัยมาศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนางานให้ดียิ่งๆขึ้นไป

๓. ขั้นตอนการดำเนินงานพัฒนา

ขั้นวางแผนเตรียมการ (Plan)

๑. การสรุปผลดำเนินงานปีการศึกษาที่ผ่านมา เมื่อสิ้นปีการศึกษา ๒๕๖๑ ผู้บริหาร

สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จะประชุมร่วมกันเพื่อสรุปผลการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านอื่นๆ สรุปผลสิ่งที่ควรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และจุดที่ควรแก้ไขปรับปรุงในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งจากผลการประชุมร่วมกัน ที่ประชุมมีความคิดเห็นร่วมกันที่จะปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน จึงดำเนินการพัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้เก่ง ดี มี สุข

๒. การสื่อสารสร้างความเข้าใจ โรงเรียนมีการกำหนดนโยบาย การดำเนินการพัฒนา

คุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้เก่ง ดี มี สุข

มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ เป้าหมายของแผนการพัฒนา

๓. การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ๒๕๖๒ และกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย กำหนด

รายละเอียดของโครงการ พัฒนาคุณธรรม น้อมนำต้นกล้าทำไทให้เก่ง ดี มี สุข ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒ และ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชุมระดมความคิดจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อค้นหาปัญหาที่จะแก้ไขร่วมกัน เพื่อกำหนดเป็นคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้น คุณธรรมอัตลักษณ์ จะใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม พฤติกรรมบ่งชี้แต่ละข้อ จะใช้เป็นตัวชี้วัดที่แสดงความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในโรงเรียน หรือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่โรงเรียนต้องการให้เกิดขึ้นมากน้อยระดับไหน อย่างไร ซึ่งโรงเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ โดยมุ่งให้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในกลุ่มเป้าหมายใดจำนวนเท่าไร และเป้าหมายเชิงคุณภาพ โดยมุ่งให้กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ไปในทิศทางที่ดีขึ้น เป็นต้น ซึ่งผลการระดมสมองต้องการที่จะพัฒนาคุณธรรมร่วมกัน ๔ ด้านได้แก่ ด้านวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และความพอเพียง ซึ่งกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ควรพัฒนา ดังนี้

การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณธรรม น้อมนำค่านักกล้าทำไทให้แก่ง ดี มี สุข

คุณธรรม เป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
๑. มีวินัยดี	๑. ปฏิบัติหน้าที่ตรงเวลา ๒. พุดจาสุภาพ	๑. ปฏิบัติหน้าที่ตรงเวลา ๒. พุดจาสุภาพ	๑. มาโรงเรียนสาย ๒. เดินแถวเป็นระเบียบ
๒. มีความ รับผิดชอบ	๑. ตรงต่อเวลา ๒. เป็นแบบอย่างที่ดี	๑. เอาใจใส่การสอน ๒. ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตาม กำหนดเวลา	๑. ส่งงานตรงเวลา ๒. ทำความสะอาดเขตรับผิดชอบ
๓. ซื่อสัตย์ สุจริต	จัดซื้อ จัดจ้าง โปร่งใส	ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ	๑. ทำการบ้านด้วยตนเอง ๒. ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตน
๔. ความ พอเพียง	๑. ใช้สิ่งของ, น้ำ, ไฟฟ้า อย่าง ประหยัด ๑. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	๑. ใช้สิ่งของ, น้ำ, ไฟฟ้า อย่าง ประหยัด ๒. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด	๑. ใช้สิ่งของ, น้ำ, ไฟฟ้าอย่าง ประหยัด ๒. ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด

๔. การพัฒนาครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ โดยทางโรงเรียนดำเนินการคัดเลือกครูแกน

นำจำนวน ๓ คน และนักเรียนแกนนำห้องเรียนละ ๒-๓ คน เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนคุณธรรมทั้ง ๔ ด้าน ส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมการพัฒนาคุณธรรมตามที่หน่วยงานต่างๆจัดขึ้น

ขั้นการบ่มเพาะคุณธรรม

๕. การจัดทำโครงการคุณธรรม

๕.๑ โครงการนักเรียน

กำหนดให้ทุกห้องเรียนจัดทำโครงการคุณธรรมห้องเรียนละ ๑ เรื่อง เพื่อพัฒนาคุณธรรมเป้าหมายทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ด้านวินัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความซื่อสัตย์และความพอเพียง ซึ่งโครงการเกิดจากการที่นักเรียนและครูประจำชั้นช่วยกันระดมความคิด เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของแต่ละห้องเรียนที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ตามคุณธรรมเป้าหมาย กำหนดสาเหตุของปัญหา วัตถุประสงค์เป้าหมาย วิธีการแก้ปัญหา หลักธรรมคำสอนที่นำมาใช้ในโครงการ คุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ต้องการให้เกิดขึ้น ตัวชี้วัดความสำเร็จและวิธีการประเมินผล จากนั้นครูประจำชั้นและนักเรียนร่วมกันบ่มเพาะพฤติกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้เป็นพฤติกรรมเชิงบวก พัฒนาต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา มีการจัดประกวดโครงการคุณธรรม จัดเวทีให้นำเสนอผลงานรายห้องเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามี

การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเสนอแนะการดำเนินงาน ช่วยกำกับดูแลเพื่อนครูเพื่อนนักเรียนที่มีปัญหา และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

รายชื่อโครงการคุณธรรมของนักเรียน

คุณธรรมเป้าหมาย	ชื่อโครงการ	ผู้รับผิดชอบ
คุณธรรมที่ ๑ ความมีวินัย	๑. หนูไม่แฉงคิว	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๒
คุณธรรมที่ ๒ ความรับผิดชอบ	๒. ห้องสวยด้วยมือเรา	ชั้นอนุบาล
	๓. รongเท้าเข้าแถว	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
	๔. จิตอาสา พาสะอาด	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
	๕. ห้องเรียนสะอาด บรรยากาศน่าเรียน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖
คุณธรรมที่ ๓ ความซื่อสัตย์	๖. เงินหายได้คืน	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒/๑
คุณธรรมที่ ๔ ความพอเพียง	๗. วัสดุหัตถกรรม สร้างสรรค์งานประดิษฐ์	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
	๘. ออกดอกออกผล	ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

จากผลการดำเนินงานโครงการของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมที่ดีขึ้นทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านวินัย นักเรียนมาโรงเรียนสายน้อยลง เดินแถวไปเรียน หรือทำกิจกรรมต่างๆอย่างเป็นระเบียบมากขึ้น เก็บรองเท้าเข้าที่อย่างเป็นระเบียบมากขึ้น รองเท้าหายน้อยลง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนทั้งการแต่งกาย และทรงผม
2. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้นทั้งเรื่องการเรียนรู้ การทำการบ้าน การทำความสะอาดเขตรับผิดชอบ เวิร์ประจำวันรับผิดชอบทำความสะอาดห้องเรียนได้ดี
3. ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต นักเรียนมีความซื่อสัตย์มากขึ้น นำเงินหรือสิ่งของที่พบมาคืนให้เจ้าของ ไม่ลักขโมย ของหายน้อยลง ทำการบ้านด้วยตนเองมากขึ้น
4. ด้านความพอเพียง นักเรียนสามารถคัดแยกขยะเป็นขยะรีไซเคิล ขยะเปียก ขยะทั่วไปได้

และสามารถนำขยะรีไซเคิล ได้แก่ การประดิษฐ์กระดาษต้นไม้ ดอกไม้ จากขวดน้ำพลาสติก ดอกไม้ ฝักกันเปื้อน ผ้าปูโต๊ะจากถุงนม ดอกไม้จากผ้าใยบัว ถุงน่อง แจกันและกล่องใส่ดินสอจากไม้ไอติม รถลากจากกล่องกระดาษ ฯลฯ และนักเรียนทุกคนมีนิสัยประหยัดอดออมเงินที่เหลือใช้ในแต่ละวันนำมาฝากธนาคารโรงเรียน จนมียอดเงินฝากเพิ่มขึ้นทุกเดือน

๕.๒ โครงการนครุ

ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันจัดทำโครงการคุณธรรมจำนวน ๑ เรื่อง เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งมีสาเหตุของปัญหาจากโรงเรียนบ้านท่าไทรเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนครูและบุคลากรทั้งหมด ๑๖ คน โรงเรียนประสบปัญหาด้านบุคลากรเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความหลากหลายช่วงวัยและหลากหลายประเภทตำแหน่ง ซึ่งมีทั้งบุคลากรตำแหน่งครูลูกจ้างชั่วคราว ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ ครูโครงการบุคลากรวิทย์ – คณิต ครูที่เป็นข้าราชการมีทั้งตำแหน่งครูผู้ช่วยที่เพิ่งเรียนจบมาใหม่ๆ ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งครู ตำแหน่งครูชำนาญการ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ และครูอาวุโสที่รอเกษียณอายุราชการ ครูบางคนขาดระเบียบวินัย ความรับผิดชอบในหน้าที่การสอน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานอื่นๆ โดยเข้าสอน เข้าห้องเรียนช้าประมาณ ๕- ๑๕ นาที และปฏิบัติการสอนไม่เต็มเวลา จะเลิกก่อนเวลาแล้วละทิ้งเด็กให้ทำงาน ทำใบงานเองโดยครูไม่ควบคุม ขาดการเอาใจใส่ดูแลเด็ก ขาดการดูแลคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือและแก้ปัญหาแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน อีกทั้งปล่อยปละละเลยไม่ปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามให้แก่เด็กนักเรียนทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จากพฤติกรรมดังกล่าวของครูส่งผลให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความไม่พึงพอใจต่อพฤติกรรมการสอนของครู ชุมชนขาดความเชื่อมั่นต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งจะเกิดผลเสียหายต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียนในอนาคตต่อไป

จากปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ ครูทุกคนได้เห็นความสำคัญของปัญหา จึงนำมาซึ่งการระดมความคิดเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครู จึงได้จัดทำโครงการคุณธรรม เรื่อง บวกลบไม่เกินห้า เพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบงานในหน้าที่ทั้งงานการสอน งานเสริม งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและงานอื่นๆให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ของทางราชการและข้อตกลงของโรงเรียน เพื่อป้องกันการประพฤติดิวินัยราชการ โดยโครงการคุณธรรม เรื่อง บวกลบไม่เกินห้า มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ครูทุกคนในโรงเรียนเข้าห้องสอนช้าได้ไม่เกิน ๕ นาทีและออกจากห้องสอนก่อนหมดเวลาได้ไม่เกิน ๕ นาที

๒. ครูทุกคนลงแถวทำกิจกรรมหน้าเสาธงพร้อมกันทุกคน เพื่อช่วยกันควบคุมดูแลนักเรียนให้ทำกิจกรรมด้วยความเรียบร้อย

๓. ครูทุกคนลงเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อควบคุมดูแลนักเรียนทำความสะอาดเขตพื้นที่ให้สะอาดทุกวัน

จากการดำเนินโครงการคุณธรรม เรื่อง บวกลบไม่เกินห้าของครู พบว่า ครูมีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ทั้งงานสอนและงานเสริมมากขึ้น เข้าห้องสอนตรงตามเวลา ไม่ละทิ้งเด็กในช่วงที่สอนทำให้เกิดความเสี่ยงในการกระทำผิดวินัยข้าราชการน้อยลง ครูดูแลเอาใจใส่เด็กมากขึ้นทั้งด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ออกจากห้องสอนตามเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลนักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธง และทำความสะอาดเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่งผลให้โรงเรียนสะอาด น่าอยู่ขึ้น ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูมากขึ้น

๕.๓ โครงการงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดทำโครงการคุณธรรม คือ เรื่อง สร้างสุขด้วยสติในองค์กร ซึ่งเป็นการพัฒนาสติ สมานีในการทำงานอย่างมีความสุข โครงการนี้สาเหตุของปัญหาเกิดจากการที่ครูและบุคลากรมีหลากหลายช่วงวัย หลากหลายความคิด มีครูอาวุโสที่ขาดสติ ขาดเหตุผล ใช้อารมณ์ ตั้งตนเป็นใหญ่ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของครูรุ่นน้อง ขาดสติยังคิดในการพูดคุยในที่ประชุมและกับเพื่อนร่วมงาน ครูบางคนส่งงานช้า ไม่เสร็จตามกำหนดเวลา ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงแก้ปัญหาพฤติกรรมครู โดยดำเนินงานโครงการคุณธรรม เรื่อง สร้างสุขด้วยสติในองค์กร ตลอดปีการศึกษา ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓ ซึ่ง เป็นการพัฒนาสติของครูและบุคลากรให้ทำสมาธิก่อนและหลังเลิกงาน การเปิดระฆังสติเพื่อส่งเสริมการทำงานอย่างมีสติ การจัดกติกาก่อนการประชุมให้มีการทำสมาธิก่อนการประชุม เพื่อการสนทนาอย่างมีสติ และเติมไปด้วยความคิดทางบวก เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถทำงานร่วมกันได้ดีเพื่อสร้างความสำเร็จต่อองค์กรร่วมกัน ซึ่งสติและสมาธิจะส่งผลให้ครูมีคุณธรรมด้านการมีวินัย ความรับผิดชอบต่อการทำงานต่อครูต่อไป โครงการคุณธรรมเรื่องสร้างสุขด้วยสติมีรายละเอียดดังนี้

- การเปิดระฆังสติ ก่อนที่ผู้บริหารโรงเรียนจะเริ่มประชุมครูและบุคลากรทุกครั้ง จะทำกิจกรรมระฆังสติร่วมกันซึ่ง ใช้เวลาประมาณ ๓-๕ นาที โดยเชิญชวนให้ครูตั้งสติ ปล่อยวางจากความคิด ให้จิตว่างเปล่า หายใจเข้าออกช้าๆ ให้สมาธิจดจ่อกับการประชุม จากนั้นให้ครูค่อยๆหลับตา ผู้บริหารกล่าวบทระฆังสติเพื่อให้ครูเกิดสมาธิ ดังนี้ “ เราจะทำสมาธิกันสัก ๓-๔ นาที ก่อนเริ่มการประชุม ขอให้ทุกคนหลับตา เริ่มต้นด้วยการรู้ลมหายใจเข้าออกยาวสัก ๕ ลมหายใจ สังเกตสัมผัสลมหายใจที่ปลายจมูกข้างที่รู้สึกชัดกว่า ตรงตำแหน่งที่ชัดที่สุด ดูไปให้ต่อเนื่องด้วยลมหายใจปกติ การรู้ลมหายใจจะทำให้ความคิดหยุด และจัดการกับความ คิด จัดการกับความกังวล อย่างที่ได้เรียนรู้มา เราจะใช้เวลาในช่วงนี้ ๓ นาที เอาหละค่อยๆลืมตาขึ้น ให้จิตอยู่กับลมหายใจต่อไปอีกสัก ๑นาที เพื่อให้จิตคุ้นกับการรู้ลมหายใจโดยไม่ต้องหลับตา “

จากนั้นดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม การใช้บทระฆังสติช่วยให้ครู

สนทนาอย่างมีสติในที่ประชุม ปรับความคิดเชิงบวกมีสมาธิในการประชุมมากขึ้น ควบคุมสติของตนเองได้ ลดความขัดแย้งในองค์กร

๑. ส่งเสริมให้ครูใช้พระฆังสติระหว่างจัดการเรียนการสอนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อควบคุมสติของเด็กและครูให้มีสมาธิต่อการเรียนการสอน

๒. ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาสติ นั่งสมาธิ ใช้พระฆังสติก่อนเริ่มเรียนในภาคบ่ายของทุกวันพร้อมกันทั้งโรงเรียน

จากการดำเนินงานโครงการสร้างสุขด้วยสติในองค์กร พบว่าการพัฒนาจิตโดยการฝึกสติ และสมาธิจะมีผลต่อสมอง โดยตรง ช่วยให้สมองส่วนหน้าเกิดการพัฒนามากขึ้น แม้จะเข้าวัยผู้ใหญ่แล้ว แต่สมองส่วนนี้ก็ยังสามารถพัฒนาให้ทำงานดีขึ้นได้และเมื่อสมองส่วนหน้าได้รับการพัฒนาแล้ว บุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้าน ความคิดและการกระทำ มีความคิดเชิงบวกกับการทำงาน กับเพื่อนร่วมงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีวินัย ความรับผิดชอบ ส่งผลให้ทำงานในองค์กรอย่างมีความสุข เกิดความรัก ความสามัคคีและนำ พา ทุกชีวิตให้มีความสุขและประสบความสำเร็จตามไปด้วยเช่นกัน

๖. การจัดค่ายคุณธรรม ต้นกล้าความดี

โรงเรียนบ้านท่าไทร ได้จัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม ต้นกล้าความดีอย่างน้อยปีการศึกษาละ ๑ ครั้ง ช่วงต้นภาคเรียนที่ ๑ เพื่อพัฒนาจิตใจและ พฤติกรรมของนักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนตลอดปี การศึกษา โดยเชิญวิทยากรจากศูนย์อบรมศีลธรรมซึ่งเป็นพระจากวัดต่างๆมาจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรมจำนวน ๒วันหรือ ๓ วัน อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม มารยาทการไหว้ การพูด การปฏิบัติธรรม การระลึกถึงพระคุณครู พระคุณบิดามารดา การทำวัตรเช้า วัตรเย็น การสวดมนต์ การฝึกสมาธิ ฯลฯ ซึ่งได้เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมด้วย จากผลการดำเนินงานพบว่า นักเรียนมีสติ สมาธิในการเรียนและทำกิจกรรมตลอดปีการศึกษาได้ดี จิตใจสงบนิ่งขึ้น ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของทางโรงเรียนได้ดี

๗. กิจกรรมระฆังสติ

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมระฆังสติในทุกวันก่อนเริ่มเรียนช่วงบ่ายพร้อมกันทั้งโรงเรียนและในช่วงโมงเรียน แต่ละวิชาที่ครูผู้สอนต้องการให้นักเรียนเกิดสมาธิ แต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ ๓-๕ นาที โดยให้ผู้นำนักเรียนเชิญชวนให้เพื่อนสงบนิ่ง ตั้งสติ ปล่อยวางจากความคิด ให้จิตว่างเปล่า หายใจเข้าออกช้าๆ ให้สมาธิจดจ่อกับ การเรียน การทำกิจกรรมจากนั้นผู้นำกล่าววพระฆังสติ “ เราจะทำสมาธิกันสัก ๓-๔ นาที ก่อนเริ่มการประชุม ขอให้ทุกคนหลับตา เริ่มต้นด้วยการรู้ลมหายใจเข้าออกยาวสัก ๕ ลมหายใจ สังเกตสัมผัสลมหายใจที่ปลายจมูกข้างที่รู้สึกชัดกว่า ตรงตำแหน่งที่ชัดที่สุด ดูไปให้ต่อเนื่องด้วยลมหายใจปกติ การรู้ลมหายใจจะทำให้ความคิดหยุด และจัดการกับความคิด จัดการกับความกังวล อย่างที่ได้เรียนรู้มา เราจะใช้เวลาในช่วงนี้ ๓ นาที

เอาหละค่อยๆ ลืมตาขึ้น ให้จิตอยู่กับลมหายใจต่อไปอีกสัก ๑ นาที เพื่อให้จิตคุ้นกับการรู้ลมหายใจโดยไม่ต้องหลับตา “

๘. กิจกรรมตลาดนัดคุณธรรม

โรงเรียนจัดกิจกรรมตลาดนัดคุณธรรมเดือนละครั้ง โดยกำหนดจัดในช่วงเวลาสุดท้ายของวันศุกร์ เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะการทำงาน การพัฒนาคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความพอเพียง ความมีวินัยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงจากการเป็นผู้ซื้อ ผู้ขาย โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนและผู้ปกครองนำสินค้ามาขาย มาซื้อ สินค้าที่นำมาขายจะต้องเป็นสินค้าที่ผลิตเอง มีประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น ขนม ผัก น้ำผลไม้ ผลไม้ ฯลฯ ลดขยะพลาสติก ใช้วัสดุธรรมชาติ จากการดำเนินกิจกรรมตลาดนัดคุณธรรมพบว่า นักเรียนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือและสนใจในกิจกรรมเป็นอย่างมาก นักเรียนเรียนรู้การเข้าแถวซื้ออาหาร การรอคอย ทอนเงินด้วยความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงเอาเปรียบ รู้จักคิดวางแผน แบ่งกลุ่มทำงานและรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มได้ดี ซึ่งครูประจำชั้นมีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อมีปัญหา ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและมีรายได้เสริมจากการขายสินค้าในชุมชน

๙. โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นโครงการร่วมระหว่างโรงเรียนบ้านท่าไทรกับวัดพระธาตุธรรมหาวิหาร ซึ่งทางวัดมีวัตถุประสงค์จะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา แก่นักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียง ซึ่งโรงเรียนบ้านท่าไทรเป็นโรงเรียนเป้าหมาย โดยทุกวันศุกร์จะมีพระวิทยากรจำนวน ๒-๓ รูปจากวัดมาให้ความรู้และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติธรรม จากการดำเนินการพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่สงบนิ่งมากขึ้น ไม่ก้าวร้าว มีสมาธิในการเรียนและทำกิจกรรม

๑๐. การสอบธรรมสนามหลวง

โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมการสอบธรรมสนามหลวง ของสำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักพระพุทธศาสนาเป็นประจำทุกปี โดยแต่ละปีจะมีนักเรียนสมัครสอบทั้งนักธรรมตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

๑๑. การร่วมแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านคุณธรรมกับหน่วยงานราชการหรือเอกชน เช่น การแข่งขัน

โครงการคุณธรรม เพลงคุณธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับคุณธรรม ทั้งการแข่งขันรายบุคคลและแข่งขันเป็นทีม เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนทดสอบความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมกับต่างโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่ ระดับจังหวัดและระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งผลการเข้าร่วมการ

แข่งขันทักษะได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองจากการแข่งขันเพลงคุณธรรม ระดับช่วงชั้นที่ ๑ และช่วงชั้นที่ ๒ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑๒. การสร้างชิ้นงานหรือนวัตกรรมจากโครงการ จากการทำนักเรียนและครูดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องตลอด ๒ ปีการศึกษา มีการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ร่วมคิดร่วมทำจนโครงการแต่ละห้องเรียนมีการพัฒนาบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีการต่อยอดเป็นชิ้นงานนักเรียน เช่น

- โครงการวัสดุมหัศจรรย์ สร้างสรรค์งานประดิษฐ์ มีการนำถุงนมมาประดิษฐ์เป็นดอกไม้ ฝักกันเปื้อน หมวก ดอกไม้จากผ้า กลองดินสอ แจกันจากไม้ไผ่

- โครงการจิตอาสา พาสะอาด เมื่อนักเรียนช่วยกันเก็บขยะในโรงเรียนทำให้ได้ขยะที่เป็นขวดน้ำ นักเรียนจึงเกิดความคิดที่จะนำขวดน้ำมาประดิษฐ์เป็นกระถางต้นไม้ ดอกไม้

- โครงการออกดอกออกผล เมื่อนักเรียนมีการเก็บเงินเหลือจ่ายในแต่ละวันมาฝากครู เมื่อสิ้นปีการศึกษานักเรียนจะมีเงินเก็บจำนวนก้อนหนึ่ง บางคนออมได้มากเป็นหลักหมื่นเมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จะมีเงินก้อนโตสามารถนำไปใช้จ่ายเป็นกองทุนการศึกษาหรือนำไปใช้จ่ายได้

๑๓. ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

๑. ด้านผู้เรียน

๑.๑ ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมสูงขึ้นร้อยละ ๘๐ ในทุกด้านไม่ว่าด้านวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น เดินแถวเป็นระเบียบ รองเท้าหายน้อยลง ด้านความพอเพียง รู้จักปิดน้ำปิดไฟเมื่อเลิกใช้สามารถนำขยะมารีไซเคิลเป็นของใช้ต่างๆ ด้านความรับผิดชอบ มีความตั้งใจเรียนมากขึ้น ทำความสะอาดเขตรับผิดชอบด้วยจิตอาสา ความซื่อสัตย์ ทำการบ้านด้วยตนเอง ไม่นำของคนอื่นมาเป็นของตนเอง มีสมาธิในการเรียน การทำกิจกรรม อารมณ์สงบนิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑๕

๑.๒ ผู้เรียนทุกคนมีเงินออมจากการร่วมโครงการออกดอกออกผล ซึ่งก่อนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนจะเบิกจ่ายให้แก่ผู้เรียน

๑.๓ ผู้เรียนมีทักษะชีวิต สามารถใช้หลักคุณธรรมเป็นสิ่งน้อมนำชีวิต ในทางที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ด้วยตนเองแม้พบเจอกับปัญหาจากการดำรงชีวิตประจำวัน

๑.๔ ผู้เรียนมีทักษะอาชีพ กิจกรรมตลาดนัดคุณธรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ชิ้นงานจากขยะรีไซเคิลสามารถนำไปจำหน่ายสร้างรายได้หรือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อยอดชิ้นงานอื่นๆ ได้ ฝึกทักษะการวางแผน การคำนวณรายรับ รายจ่ายจากการขายสินค้า

๑.๕ นักเรียนได้รับรางวัล จากการพัฒนาคุณธรรม ดังนี้

- เด็กหญิงกัญจนจิรา ไช้แก้ว, เด็กหญิงนัจญวาทา ชายอิสลาม เด็กหญิงพิรดาวาส์ ชายศิริ , เด็กหญิงภัทรอัปสร หนูศรี เด็กหญิงเปมิกา ภูวนนท์ธาดา ได้รับรางวัลเหรียญทองการประกวดเพลงคุณธรรม ป.๑-ป.๓ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน สพป.นศ.๓ ครั้งที่ ๑๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

- เด็กหญิงศิษญา เพ็ชรสุทธิ ,เด็กหญิงพิลัยพร เพ็ชรสังข์, เด็กหญิงรมิตา ไชยทอง, เด็กหญิงสุทธิดา เหมหมั่น, เด็กหญิงอารยา ยอดราช ได้รับรางวัลเหรียญทองการประกวดเพลงคุณธรรม ป.๔ -ป.๖ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน สพป.นศ.๓ ครั้งที่ ๑๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

๒.ด้านครู

๒.๑ ครูร้อยละ ๘๕ ปฏิบัติราชการโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตวิญญาณความเป็นครู ทำให้ไม่มีประวัติเสื่อมเสียทางราชการ ไม่ถูกลงโทษทางวินัย มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ทั้งงาน การสอนและงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น เข้าห้องสอนตรงตามเวลา ไม่ละทิ้ง หรือทอดทิ้งเด็ก ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรอง การป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริม และการส่งต่อ ทำอย่างสม่ำเสมอ และทั่วถึงทุกคน มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนในการควบคุมดูแลนักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธงและทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ ส่งผลให้โรงเรียนสะอาด น่าอยู่ขึ้น ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของครูมากขึ้น

๒.๒ ครูได้รับรางวัล จากการปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรม ดังนี้

- นางสาวลัดดาวัลย์ เพชรชำนาญ ได้รับรางวัลครูต้นแบบด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ระดับเขตพื้นที่ ของ สพป.นศ.๓ เมื่อวันที่ ๒๖ เดือน สิงหาคม พศ. ๒๕๖๓

- ว่าที่ ร.ต.หญิงโสธรา พลแก้ว ได้รับรางวัลครูผู้สอนนักเรียน ได้รางวัลระดับเหรียญทอง การประกวดเพลงคุณธรรม ระดับชั้น ป.๑ – ๓ การแข่งขันทักษะทางวิชาการ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ของ สพป.นศ.๓ ครั้งที่ ๑๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

- ว่าที่ ร.ต.หญิงโสธรา พลแก้ว ได้รับรางวัลครูผู้สอนนักเรียน ได้รางวัลระดับเหรียญทอง การประกวดเพลงคุณธรรม ระดับชั้น ป.๔ – ๖ การแข่งขันทักษะทางวิชาการ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ของ สพป.นศ.๓ ครั้งที่ ๑๕ ปีการศึกษา ๒๕๖๒

๑๖

- นางสาวเมตตา ขนิฐรัตน์ เป็นผู้ได้รับรางวัล ครูผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพดีเด่น เนื่องในโอกาสวันครู ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒

- ว่าที่ ร.ต.หญิงโสธรา พลแก้ว เป็นผู้ได้รับรางวัล ครูผู้มีจรรยาบรรณวิชาชีพดีเด่น เนื่องในโอกาสวันครู ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๓

- นางสาววีรชญาณ์ แก้วบพิธ เป็นครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ เนื่อง

ในวันครู แห่งชาติ ๒๕๖๔

- นางสาวกมลทิพย์ ชูประเสริฐ เป็นครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓
เนื่องในวันครู แห่งชาติ ๒๕๖๔

๓.ด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาร้อยละ ๙๐ มีสติ สมาธิความคิดเชิงบวก
กับการทำงานมากขึ้น สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุขเกิดความรัก ความสามัคคี ความหวังใซึ่งกัน
แลกัน เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีความสุขจากการทำงานและมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อนำพาองค์กรให้
ประสบความสำเร็จในทุกๆด้าน

เกียรติบัตร รางวัล ที่ได้รับ

- นางสาวนรรัตน์ คงนุ่น ได้รับรางวัลครูต้นแบบด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม
ระดับเขตพื้นที่ ของ สพป.นศ.๓ เมื่อวันที่ ๒๖ เดือน สิงหาคม พศ. ๒๕๖๓
- นางสาวนรรัตน์ คงนุ่น ได้รับรางวัลครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒
เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒
- นางสาวนรรัตน์ คงนุ่น ได้รับรางวัลครูดีไม่มีอบายมุข ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒
เนื่องในวันครูแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๓

๔. ด้านโรงเรียนและชุมชน

- โรงเรียนมีชิ้นงาน นวัตกรรมที่เกิดจากการนำขยะรีไซเคิล เป็น ดอกไม้ กระจ่างต้นไม้
ผ้ากันเปื้อน ซึ่งสามารถนำมาใช้งานในโรงเรียนได้ดี
- เกียรติบัตร ผ่านการประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ระดับ ๓ ดาว ของสพป.นศ.๓
เมื่อวันที่ ๑๖ เดือน ตุลาคม พศ.๒๕๖๓
- ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีความเชื่อมั่นต่อครู
ผู้บริหารสถานศึกษา และส่งบุตรหลานมาเรียนอย่างต่อเนื่องทำให้สถิติจำนวนนักเรียนแต่ละปีการศึกษา
เพิ่มขึ้นทุกปี

๕. สรุปสิ่งที่เรียนรู้และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุปสิ่งที่เรียนรู้

๑. การพัฒนาคุณธรรมให้แก่นักเรียนเป็นการพัฒนาคนวัยเรียนให้เป็นคนดีควบคู่กับคนเก่ง พร้อมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างคนดีให้บ้านเมืองเพื่อเป็นกำลังสำคัญให้ประเทศชาติต่อไปอย่างแท้จริง แม้นักเรียนจะต่างศาสนาก็สามารถพัฒนาคุณธรรมให้เกิดผลสำเร็จร่วมกันได้

๒. การพัฒนาคุณธรรมใช้งบประมาณในการดำเนินการน้อย โรงเรียนทุกขนาดสามารถพัฒนาคุณธรรมได้ การดำเนินงานให้สำเร็จจะต้องมีความมุ่งมั่น ความตั้งใจ ความพร้อมเพรียง ความร่วมมือจากบุคคลทุกฝ่ายในองค์กร ซึ่งทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยากรภายนอกและ ชุมชน

๓. การพัฒนาคุณธรรมต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกวัน ทั้งปี และหลายปีติดต่อกัน จึงจะเกิดผล เพราะการพัฒนาคุณธรรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการบ่มเพาะพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกให้เกิดเป็นนิสัยที่ดีงาม และขยายผลต่อคนรอบข้าง ครอบครัว ชุมชน ระยะเวลาในการบ่มเพาะให้เกิดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกแต่ละด้าน แต่ละโรงเรียน แต่ละสถานที่อาจจะใช้เวลาไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของบุคลากรในองค์กร บริบทของแต่ละโรงเรียน

การปรับปรุงพัฒนา

๑. ควรขยายผลการพัฒนาคุณธรรมสู่ผู้ปกครองและชุมชนด้วย เพื่อพัฒนาคนดีให้ชุมชน จากกลุ่มเล็กๆในโรงเรียนสู่ชุมชน สู่ตำบล สู่ระดับอำเภอ สู่ระดับจังหวัดและระดับประเทศชาติต่อไป

๒. ควรให้นักเรียนแต่ละห้องเรียนฝึกถอดบทเรียนจากโครงการคุณธรรม กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นทุกกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจกระบวนการ ความสำคัญ เหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการกิจกรรมนั้นๆอย่างแท้จริง